

Ekonomisk utsatthet och utmaningar för barn och unga med funktionsnedsättning

Samordningsforum i Myndighetsnätverket för barn- och
ungdomsfrågor, 8 september 2020



**Myndigheten för
delaktighet**

Tre perspektiv på ekonomisk utsatthet och utmaningar

- Barn och unga som själva har en funktionsnedsättning
- Föräldrar/familjer till barn och unga med funktionsnedsättning
- Barn till föräldrar med funktionsnedsättning



Barn och unga med funktionsnedsättning

- En del funktionsnedsättningar innebär att en del av de egenskaper som krävs för att klara en ekonomi är nedsatta, såsom förmågan att komma igång, organisera, skapa rutiner, automatisera, göra konsekvensanalyser och hantera impuls kontroll.
- Dessa barn kan både ha svårare att ta till sig till ex konsument- och ekonomikunskap och/eller så ställs inte samma krav på att de löpande ska få ta ett större ekonomiskt ansvar.
- Om inte både kunskap och möjlighet till utveckling genom ansvar tillgodoses systematiskt, kan barnen inte förbereda sig för att klara av en ekonomiskt självständig situation. Ger en öka risk att hamna i skuldsättning efter 18 årsdagen.
- Ställer krav på kunskap i många led med särskild förberedelse och stöttning gentemot dessa grupper. Behov av hjälpmedel, strategier och kunskap (exempel Ekonomikoll och Helt rätt!)
- För de flesta är det inte brist på impuls kontroll (ex stort shoppande) som ställer till problem, utan svårigheter att se sammanhanget i ekonomin.
- Många unga vuxna med funktionsnedsättning har också en svag ekonomisk situation som inte ger utrymme för misstag.

Föräldrar till barn med funktionsnedsättning

- Finns skillnader i levnadsvillkor mellan föräldrar till barn med funktionsnedsättning och andra föräldrar, bl.a. inom hälsa och ekonomi. Finns könsskillnader, mammor har sämre villkor än pappor.
- Familjer med barn med funktionsnedsättning har inte generellt lägre inkomster än andra barnfamiljer, men funktionsnedsättningen kan utgöra en källa till merkostnader.
- Möjligheten att yrkesarbeta kan minska till följd av att vara förälder till barn med funktionsnedsättning (framför allt för ensamstående föräldrar). Ett uteblivet yrkesarbetande påverkar, utöver ekonomin, självkänslan hos föräldern. Även barnens hälsa påverkas av de sociala och ekonomiska förhållanden som föräldrarna lever under.
- Föräldrarna själva beskriver inte i första hand svårigheter och hinder kring barnets funktionsnedsättning – utan kring de aktörer som barnet träffar eller som tillhandahåller stöd.
- Föräldrarna beskriver en krävande situation med många komplicerade stödsystem som kräver mycket tid och resurser för samordning av kontakter, utbildning, information och administration. Föräldrar upplever att det krävs kunskap för att få rätt stöd till sina barn.



Barn till föräldrar med funktionsnedsättning

- En del funktionsnedsättningar innebär att en del av de egenskaper som krävs för att klara en ekonomi är nedsatta (bild 1). Kan leda till en ökad risk för arbetslöshet, en sämre ekonomi, en större ohälsa etc.
- MFD ser att personer med funktionsnedsättning har sämre levnadsvillkor inom de flesta undersökta områden som sammantaget leder till att familjerna ofta befinner sig i ett utsatt socioekonomiskt läge.
- Föräldrarnas svårigheter påverkar inte bara ekonomin, utan föräldraförmågan på andra sätt. Det ställer stora krav på samhället i form av stöd till föräldrarna. En del föräldrar finns i denna grupp utan att veta om det ("odiagnostiserade" föräldrar).
- Ett strukturerat och långsiktigt stöd behövs för dessa föräldragrupper. Förebyggande insatser blir särskilt viktiga. Kunskap och stöd i olika format finns - men den måste implementeras i högre utsträckning (ex SUF Kunskapscentrum).
- Barn som anhöriga (ex till förälder med funktionsnedsättning) är en känd riskgrupp för att utveckla egen psykisk och fysisk ohälsa, kan leda till sämre levnadsvillkor längre fram.



Tack!

Kontaktuppgifter: Maria Melin, maria.melin@mfd.se